

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ ТА НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ КОРАБЛЕБУДУВАННЯ
імені адмірала Макарова

Навчально-науковий гуманітарний інститут
Кафедра психології, філософії та соціально-гуманітарних дисциплін

Код РПНД О7181

ЗАТВЕРДЖЕНО

Проректор з науково-педагогічної
роботи

Сергій СЛОБОДЯН

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
Program of the Discipline

ІСТОРІЯ УКРАЇНИ ТА УКРАЇНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ
History and culture of Ukraine

рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
тип дисципліни	обов'язкова
мова викладання	українська

Миколаїв – 2023 р.

Робоча програма навчальної дисципліни «ІСТОРІЯ УКРАЇНИ ТА УКРАЇНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ» є однією із складових комплексної підготовки фахівців галузі знань 03 Гуманітарні науки спеціальності 035 Філологія, спеціалізації 035.041 Германські мови та літератури (переклад включно), перша мова – англійська, освітня програма Юридичний переклад.

«26» вересня 2023 року. 15 с.

Розробник: *Бобіна О. В.*, кандидат історичних наук, доцент кафедри психології, філософії та соціально-гуманітарних дисциплін

Проект робочої програми навчальної дисципліни «ІСТОРІЯ УКРАЇНИ ТА УКРАЇНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ» узгоджено з гарантом освітньої програми

Гарант освітньої програми «Юридичний переклад»

кандидат філологічних наук, доцент кафедри психології, філософії та соціально-гуманітарних дисциплін

Олена ГОГОРЕНКО

Проект робочої програми навчальної дисципліни «ІСТОРІЯ УКРАЇНИ ТА УКРАЇНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ» розглянуто на засіданні кафедри психології, філософії та соціально-гуманітарних дисциплін

Протокол № 2 від «26» вересня 2023 р.

Завідувач кафедри

Олена ГОГОРЕНКО

Проект робочої програми навчальної дисципліни «ІСТОРІЯ УКРАЇНИ ТА УКРАЇНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ» розглянуто Науково-методичною комісією Навчально-наукового гуманітарного інституту

Протокол № 3 від «13» листопада 2023 р.

Голова

Олег БОБІНА

Проект робочої програми навчальної дисципліни «ІСТОРІЯ УКРАЇНИ ТА УКРАЇНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ» погоджено з навчальним відділом

Начальник відділу

Андрій ЛАБАРТКАВА

Робоча програма навчальної дисципліни «ІСТОРІЯ УКРАЇНИ ТА УКРАЇНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ» затверджено Навчально-методичною радою НУК

Протокол № 8 від «25» листопада 2023 р.

Голова НМР НУК

Свєген ТРУШЛЯКОВ

© НУК, 2023

ЗМІСТ

Вступ	4
1. Опис навчальної дисципліни	5
2. Мета вивчення навчальної дисципліни.....	5
3. Передумови для вивчення дисципліни	6
4. Очікувані результати навчання.....	6
5. Програма навчальної дисципліни.....	6
6. Методи навчання, засоби діагностики результатів навчання та методів їх демонстрування.....	9
7. Форми поточного та підсумкового контролю	10
8. Критерії оцінювання результатів навчання	11
9. Рекомендовані джерела інформації.....	12

ВСТУП

Анотація

«Історія України та української культури» залишається базовою гуманітарною дисципліною для вищої школи ще як мінімум на чверть століття – допоки не прийде друге і третє покоління молодих українців народжених в незалежній Україні. Саме вони будуть складати основу політичної нації українців. «Історія України та української культури» в системі освіти завжди буде патріотично-політизованою дисципліною, що направлена на формування свідомості молоді. Особливо актуальною вона залишиться в умовах війни, яку веде російський уряд і його терористичні сателіти проти України. «Історія України та української культури» формує розуміння унікальності історії Батьківщини серед історій та культур інших народів. Основний наголос робиться на тому, що українська політична нація охоплює, етнічно всі народи, що проживають на території сучасної України: українців, руських, євреїв, татар, поляків, білорусів та інших.

Курс «Історія України та української культури» проблемно-хронологічний. Він відрізняється від хронологічного викладу історії України в школі. Курс носить узагальнюючий характер. Сприяє розвитку аналітико-критичного мислення в сучасних умовах.

Ключові слова: програма, анотація, вища школа, Історія України, патріотизм, аналіз, критика.

Abstract

History and culture of Ukraine is a basic humanitarian discipline in higher education. The History and culture of Ukraine builds up a specific patriotic consciousness of the youth. This is especially important in the context of the war against Ukraine that Russia has unleashed. The knowledge of the history and culture of Ukraine helps to fight pro-Russian separatism in the south of Ukraine. The history of Ukraine is a history of all the ethnic groups that now reside in Ukraine.

History and culture of Ukraine in higher school will not replicate the school course history. The knowledge gained as a result of the course acquisition forms the skills of analytical-critical thinking.

Key words: program, abstract, high school, History of Ukraine, patriotism, analysis, criticism.

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність (освітня програма), освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни (денна форма навчання)
Кількість кредитів – 3	Галузь знань: 03 Гуманітарні науки	Обов'язкова
Модулів – 1		Рік підготовки: 1-й
Змістових модулів – 2		Семестр – 1-й
Електронний адрес РПНД на сайті Університету:	Спеціальність: 035 Філологія Спеціалізації: 035.041 Германські мови та літератури (переклад включно), перша мова – англійська Освітня програма: «Юридичний переклад»	Лекцій – 15 год.
Загальна кількість годин – 90		Семінарські – 30 год.
		Самостійна робота – 45 год.
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 3; самостійної роботи студента – 3.	Освітній рівень: перший (бакалаврський)	Вид контролю: екзамен
		Форма контролю: комбінована

2. МЕТА ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета вивчення дисципліни «ІСТОРІЯ УКРАЇНИ ТА УКРАЇНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ» – узагальнення і систематизація знань з історії України та культури України в критично-аналітичному контексті у відповідності до потреби: 1) формування свідомого, патріотичного громадянина з критичним складом мислення; 2) формування громадянського демократичного суспільства і суверенної правової держави; 3) боротьба з ідеями «руського мира».

Метою вивчення навчальної дисципліни «ІСТОРІЯ УКРАЇНИ ТА УКРАЇНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ» є формування у студентів відповідно до освітньої програми таких компетентностей:

- ЗК 01. Здатність реалізувати свої права й обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

- ЗК 02. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця в загальній системі знань про природу і суспільство та в розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

- ФК 03. Здатність використовувати в професійній діяльності знання з теорії та історії мов, що вивчаються.

- ФК 11. Здатність до надання консультацій з дотримання норм літературної мови та культури мовлення.

3. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Дисципліна вивчається в I семестрі.

4. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Вивчення навчальної дисципліни передбачає формування та розвиток у студентів таких результатів навчання:

- ПРН 02. Ефективно працювати з інформацією: добирати необхідну інформацію з різних джерел, зокрема з фахової літератури та електронних баз, критично аналізувати й інтерпретувати її, впорядковувати, класифікувати і систематизувати.
- ПРН 03. Організовувати процес свого навчання й самоосвіти.
- ПРН 05. Співпрацювати з колегами, представниками інших культур і релігій, прибічниками різних політичних поглядів тощо.

5. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовий модуль 1. Етнічна, економічна, соціальна, політична історія України

Тема 1. Особливості етнополітичної історії України.

1. Історіографія і бібліографія історії України.
2. Основні етапи історії України та історико-етнографічне районування.
3. Походження слов'ян, українців і формування історичних та етнічних районів і кордонів України.
4. Українська історія у протистоянні ідеології «руського мира».

Література: [2] Т. 1, стор. 13–34; [3], стор. 24–32, [10], стор. 31–36, 70–71.

Тема 2. Історія української держави.

1. Неукраїнські держави на території України.
2. Київська Русь і Галицько-Волинська Русь – перші українські держави (IX–XIV ст.).
3. Гетьманщина як особлива форма української держави в XVII–XVIII ст. (1648–1781 рр.).
4. Національні українські держави в 1917–1921 рр.
5. Радянська соціалістична Україна як особлива форма української держави в XX ст. (1917–1991 рр.).
6. Українська держава і громадянське суспільство у протистоянні російській агресії (2014 р. – сьогодні).

Література: [10] стор. 22–31, 40–66, 88–94, 161–174, 316–372, 380–384, 580–607, [2] Т. 1, стор. 55–72, 77–107, 110–133, 192–224; Т. 2, стор. 10–30, 15–161, 457–545, [3] стор. 4–69, 145–165, 296–332.

Тема 3. Економічна історія України.

1. Господарство первісної доби і давніх цивілізацій (1,5 млн. р. до Р. Х. – V ст. по Р. Х.).
2. Феодальне господарство на землях України (X ст. по Р. Х. – 1861 р.).
3. Капіталістичне господарство на землях України (1861–1917/1939 рр.).
4. Економічні експерименти радянської (комуністичної) влади – економіка соціалізму в Росії і Україні (1918–1991 рр.).
5. Капіталізм в Україні (1989 р. – сьогодні).
6. Українська економіка в умовах протистояння російській агресії (2014–...).

Література: [2] Т. 1, стор. 49–60, 72–75, 228–233, 366–378, 466–469; Т. 2, стор. 172–192,

339–351, [10] стор. 9–30, 36–37, 39, 66–70, 107–117, 233–237, 245–251, 259–269, 281–284, 294–303, 372–379, 384–399, 432–434, 438–439, 440–441, 492–498, 518–529, 531–542, 557–580, 624–630.

Тема 4. Соціальний і політичний рух в Україні.

1. Особливості соціально-політичного руху в Україні.
2. Соціально-політичний рух домодерної доби.
3. Соціально-політичний рух модерної доби:
 - соціальна і політична боротьба доби капіталізму (друга половина XIX ст. – 1917 р.);
 - соціальна і політична боротьба доби «соціалізму» (1917–1991).
4. Соціальний і політичний рух кінця XX ст. – початку XXI ст.:
 - соціальна активність доби «нового» капіталізму;
 - національний рух;
 - проросійський і сепаратистський рух;
 - українські волонтери і громадянське суспільство у протистоянні російській агресії.

Література: [10] стор. 134–140, 214–215, 225–233, 289–294, 474–482, 503–505, 512–518, [2] Т. 1, стор. 439–451, Т. 2, стор. 148–152, 285–296, 303–309, 310–311, 315–324, 327–333, 407–426, 453–457.

Тема 5. Україна в системі міжнародних відносин.

1. Міжнародна, зовнішня політика українських держав.
2. Україна у війні з Росією: від XVII ст. – до сьогодення.
3. «Українське питання» в зовнішній політиці інших держав.
4. Українці за кордоном: основні етапи формування української діаспори.

Література: [10] стор. 126–144, 442–470, 641–673, [2] Т. 1, стор. 90–133, 361–366, 460–463, 440–451; Т. 2, стор. 19–30, 37–61, 106–171, 270–271, 476–482, 497, 517–545, [3] стор. 135–258.

Тема 6. Релігія і церква в історії України.

1. Дохристиянські вірування в Україні.
2. Православна церква в Україні. Автокефалія і Томос.
3. Греко-католицька церква в Україні.
4. Протестантська церква в Україні.
5. Релігії і церкви народів України.
6. Церква в Україні в умовах протистояння російській агресії (2014–...).

Література: [10] стор. 74–78, 117–121, 638–641, [2] Т. 1, стор. 233–250, 258–264, 373–416, 459, 469–517; Т. 2, стор. 171, 192–218, 222–232, 351–373, [3] стор. 41–44, 19–134, 154–158, 202–203, 504–507, 647–648].

Змістовий модуль 2. Історія української культури: особливості і основні етапи

Тема 7. Основи теорії культури.

1. Поняття «культури», «теорії культури», «історії культури», «світової культури», «національної культури», «масової культури», «субкультури».
2. Основні форми культури і типологія культур.
3. Періодизація «культурного» і «цивілізаційного» життя.

Література: [18] стор. 6–58, [20] стор. 5–16; [19].

Тема 8. Українська культура домодерної доби.

1. Витоки культур і цивілізацій на території України.
2. Культура України стародавньої доби (IX–XIII ст.).
3. Культура України від Пізнього Середньовіччя до Модерну (XIV ст. – середина XIX ст.).

Література: [18] стор. 270–390, [20] стор. 264–405; [21] стор. 525–657.

Тема 9. Культура України модерної доби (XIX–XX ст.).

1. Культура України першої індустріалізації (кінець XIX ст. – початок XX ст.).
2. Культура України радянської доби (1922–1991):
 - Національне відродження і українізація;
 - «розстріляне відродження», радянська культура, «культурне гетто» (шароварщина, суржик, провінційність, культурні маніпуляції).

Література: [18] стор. 390–410, [19], [20] стор. 405–478; [21] стор. 657–730.

Тема 10. Україна в сучасному світі: вибір «культур» і «цивілізацій».

1. «Перехідна» культура України (кінець XX ст. – початок XXI ст.).
2. Культура України у протистоянні імперській практиці «русского мира».
3. Український контекст світової культури.
4. Північне Причорномор'я та українська і світова культура

Література: [18] стор. 390–410, [19], [20] стор. 445–478; [21] стор. 474–763.

Тематичний план навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин (денна форма)			
	усього	у тому числі		
		л	с	с.р.
Змістовий модуль 1. Етнічна, економічна, соціальна, політична історія України				
Тема 1. Особливості етнополітичної історії України	9	1	2	6
Тема 2. Історія української держави	11	2	4	5
Тема 3. Економічна історія України	11	2	4	5
Тема 4. Соціальний і політичний рух в Україні	11	2	4	5
Тема 5. України в системі міжнародних відносин	9	2	2	5
Тема 6. Релігія і церква в історії України	9	1	2	6
Разом за змістовим модулем 1	60	10	18	32
Змістовий модуль 2. Історія української культури: особливості і основні етапи				
Тема 7. Основи теорії культури	10	2	4	4
Тема 8. Українська культура домодерної доби	6	1	2	3
Тема 9. Культура України модерної доби (XIX–XX ст.)	9	2	4	3
Тема 10. Україна в сучасному світі: вибір «культур» і «цивілізацій»	5	–	2	3
Разом за змістовим модулем 2	30	5	12	13
РАЗОМ ЗА КУРСОМ	90	15	30	45

Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Походження слов'ян, українців і формування етнічних особливостей України	2
2	Українська держава: історія і сучасність	4
3	Основні етапи економічного розвитку України	4

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
4	Соціальна і політична боротьба в Україні в модерну і пост модерну добу (XIX ст. – початок XXI ст.)	4
5	Сутність і значення українського питання в Європі і світі	2
6	Релігії народів України: від православ'я до зороастризму	2
7	Теорія культури: базові знання	4
8	Українська культура домодерної доби: основні напрямки, досягнення і провали	2
9	Українська культура модерної доби: основні напрямки, досягнення і провали	4
10	Україна в сучасному світі: вибір культур і цивілізацій	2
Разом		30

Самостійна робота

Розподіл годин самостійної роботи для студентів денної форми навчання:

- підготовка до семінарських занять – **2-4 год./1 заняття**;
- написання рефератів, есе, виконання розрахункових, розрахунково-графічних або графічних робіт, домашньої контрольної роботи, перекладу, аналітичний огляд, аналіз практичних, проблемних ситуацій (обсяг однієї роботи 10-20 аркушів А4) – **мінімум 15 годин на 1 роботу**;
- підготовка до контрольних заходів – **(15-30) год. на 1 захід**.

Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Вид роботи	Кількість годин
1	Підготовка до семінарів	30
2	Реферат	10
3	Підготовка до контрольної роботи	5
Разом		45

6. МЕТОДИ НАВЧАННЯ, ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ ТА МЕТОДІВ ЇХ ДЕМОНСТРУВАННЯ

Методи навчання: способи, якими забезпечується набуття здобувачами відповідних компетенцій через засвоєння програмного матеріалу та активізацію навчального процесу, а саме (обрати необхідне):

- **для всіх видів занять:** робота з літературою; пояснення; дискусія; диспут;
- **для лекційних занять:** лекція; бесіда; ілюстрування;
- **для семінарських занять:** вправа; практична робота; дидактична гра;
- **методи контролю і самоконтролю:** фронтальне опитування; контрольні роботи, диктанти, письмові заліки; контрольні тестові роботи програмованого типу.

Альтернативно може застосовуватися наступна класифікація методів навчання: пояснювально-ілюстративний метод; проблемного викладу; частково-пошуковий;

дослідницький.

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання виступають:

- усні відповіді;
- контрольні роботи;
- екзамени.

7. ФОРМИ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

Досягнення студента оцінюються за 100-бальною системою Університету.

Підсумкова оцінка навчального курсу включає в себе оцінки з поточного контролю і оцінки заключного іспиту. У кожного компонента своя частка в загальній системі оцінок. У проміжних оцінках студент може набрати до 60 балів. Під компонентом проміжних оцінок розуміються поточні оцінки протягом семестру (активність, участь в дискусіях; виконання завдань та інше).

Питома вага заключного іспиту в загальній системі оцінок – 40 балів. Право здавати заключний іспит дається студенту, якій з урахуванням максимальних балів проміжних оцінок і заключного іспиту набирає не менше 60 балів. Підсумкова оцінка навчального курсу є сумою проміжних оцінок і оцінки іспиту (за його наявності).

Поточний контроль проводиться на кожному семінарському занятті та за результатами виконання завдань самостійної роботи. Він передбачає оцінювання теоретичної підготовки здобувачів вищої освіти із зазначеної теми (у тому числі, самостійно опрацьованого матеріалу) під час роботи на семінарських заняттях.

Зарахування кредитів навчального курсу можливо тільки після досягнення результатів, запланованих РПНД, що виражається в одній з позитивних оцінок, передбачених чинним законодавством.

Форми контролю результатів навчальної діяльності студентів та їх оцінювання

Відповіді на семінарах	Критерії оцінювання
4	Відповідь правильна, повна, логічна, містить аналіз, систематизацію, узагальнення, використані міждисциплінарні зв'язки, містить аргументовані висновки
3	Відповідь в цілому правильна, достатньо повна, логічна; допущені несуттєві помилки та неточності у викладенні матеріалу
2	Відповідь частково правильна, містить неточності, недостатньо обґрунтована
1	Відповідь має суттєві помилки, аргументи несформульовані, використовуються невірна термінологія.
0	Студент не дає відповіді
<i>Максимальна оцінка студента за даний компонент програми: 40 балів (10 тем по 4 бали).</i>	

Поточний модульний контроль у формі тестування

Правильних відповідей, %	100	90	80	70	60	50	40	30	20	10
Бал	10	9	8	7	6	5	4	3	2	1

Екзамен проводиться у комбінованій формі (письмові відповіді та усний захист). До екзаменаційного білету входить чотири питання. Кожне питання оцінюється у 10 балів. Максимально за іспит студент може отримати 4х10 балів = 40 балів.

Екзамен	Критерії оцінювання
35-40	Робота розкриває тему, основні питання, висвітлено причинно-наслідкові зв'язки, зроблено висновки. Робота має всі необхідні структурні елементи. Відповідно оформлена. Оригінальна. Відсутні помилки: граматичні і орфографічні.
26-34	Робота в цілому розкриває тему і основні питання, частково висвітленні причинно-наслідкові зв'язки. Висновки не в повному обсязі. Робота має всі необхідні структурні елементи. Відповідно оформлена. Відсутні значні помилки, є окремі, несуттєві загальні зауваження.
16-25	Робота відповідає вище наведеним критеріям, але має ряд недоліків в розкритті теми, висвітлення причинно-наслідкових зв'язків часткове, часткові висновки. Відступ від стандартів оформлення.
7-15	Сутність теми не розкрита. Робота містить суттєві недоліки. Неохайна. Суттєві відступи від стандартів оформлення.
0-6	Текст і зміст роботи не відповідає темі. Робота має неохайний вигляд. Студенти не розуміє питання теми.
<i>Максимальна оцінка студента за даний компонент програми 40 балів</i>	

Форма контролю	Максимальна кількість балів
Участь у семінарських заняттях	10х4 балів = 40 балів
Контрольна робота (тестування)	2х10 балів = 20 балів
Контрольна робота (письмово)	—
Екзамен	40 балів
Всього	60

8. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

		Вид роботи	Кількість балів
ЗМ1	T1	Участь у семінарі	4
	T2	Участь у семінарі	4
	T3	Участь у семінарі	4
	T4	Участь у семінарі	4
	T5	Участь у семінарі	4
	T6	Участь у семінарі	4
	ПМК	Тест	10
ЗМ2	T7	Участь у семінарі	4
	T8	Участь у семінарі	4
	T9	Участь у семінарі	4
	T10	Участь у семінарі	4
	ПМК	Тест	10
Контрольна робота			—
Підсумковий контроль		Екзамен	40
Сума			100

9. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна література

1. Бойко О. Д. Історія України. Підручник. 7-е видання, стереотипне. Київ: ВЦ «Академія», 2018. 720 с.
2. Полонська-Василенко Н. Історія України: у 2 т. 3-тє вид. Київ: Либідь, 1995. Т. 1. 627 с., Т. 2. 608 с.
3. Грицак Я. Нарис історії України. Формування модерної нації XIX–XX століття. Київ: Yakaboo Publishing, 2019. 656 с.
4. Субтельний О. Україна: Історія. Київ: Либідь, 1994. 736 с.
5. Бобіна О. В. Історіографія історії України: навчальний посібник. Миколаїв: УДМТУ, 2002. 24 с.
6. Бобіна О. В. Соціальні і політичний рух в Україні: основні етапи історії. Конспект лекцій: навчальний посібник. Миколаїв: Іліон, 2016. 124 с.
7. Бобіна О. В. Україна і світ. Методичні вказівки для самостійного вивчення тем з історії України «Україна в системі міжнародних відносин» і «Українська діаспора». Миколаїв: НУК, 2007. 46 с.
8. Бобіна О. В. Нариси з історії України: навчальний посібник. Миколаїв: НУК, 2010. 138 с.
9. Бобіна О. В. Економіка України: основні етапи історії. Метод. вказівки для самост. вивч. теми. Миколаїв: НУК, 2014. 36 с.
10. Бойко О. Д. Історія України. Посібник. Київ: Академвидав, 2006. 688 с.
11. Горбулін В. Світова гібридна війна: український фронт. Київ: Фоліо, 2017. 496 с.
12. Березовець Т. Анексія: острів Крим. Хроніка гібридної війни. Київ: БрайтБукс, 2015. 392 с.
13. 25 років незалежності: нариси історії творення нації та держави / Г. В. Боряк (кер. авт. кол.), В. В. Головка (координатор проекту), В. М. Даниленко, С. В. Кульчицький, О. М. Майборода, В. А. Смолій (відп. ред.), Л. Д. Якубова, С. О. Янішевський; НАН України ; Ін-т історії України. Київ: Ніка-Центр, 2016. 796 с.
14. Кузьо Т. Война Путина против Украины. Революция, национализм и криминалитет / Ред.: И. Винокуров, О. Пашко; Пер. Д. Литошенко. Национальный университет «Киево-Могилянская академия»; Центр европейских гуманитарных исследований; Центр исследований истории и культуры восточноевропейского еврейства. Київ: ДУХ І ЛІТЕРА, 2018. 600 с.
15. Матвієнко Л. В. Соціальні рухи: методичні вказівки для самостійного вивчення теми з історії України. Миколаїв: НУК, 2007. 40 с.
16. Матвієнко Л. В. Навчальний посібник «Козацтво в історії України». Миколаїв: НУК, 2014. 60 с.
17. Плохій С. Брама Європи. Харків: Клуб сімейного дозвілля, 2016. 494 с.
18. Лекції з історії світової та вітчизняної культури / за ред. В. Яртіся, С. Шендрика, С. Черепанової. Львів: Світ, 1994. 496 с.
19. Попович М. Нарис історії культури України. Київ, 2000. 728 с.
20. Історія світової та української культури. Підручник для вищих закладів освіти / В. Греченко, І. Чорний, В. Кушнерук, В. Режко. Київ: ЛітерЛТД, 2006. 480 с.
21. Історія культури: Навчальний посібник / за ред. В. Шейко. Київ: Кондор, 2004. 763 с.

Допоміжна література

1. Вторжение в Украину: хроника российской агрессии. Киев: Брайт Стар Паблшинг, 2016. 240 с.
2. Каппелер А. Нерівні брати: українці та росіяни від середньовіччя до сучасності. Київ: Книги – XXI, 2018. 320 с.
3. Залізник Л. Л. Україна між Сходом і Заходом. Про витоки і суть російсько-української війни. Київ: Видавець Олег Філюк, 2016. 168 с.
4. Грушевський М. Історія України-Руси: в 11 т., 12 кн. / гол. редкол. П. С. Сохань. Київ: Наук. думка, 1991-1997.
5. Енциклопедія історії України: у 10 томах / редкол.: В. А. Смолій (голова) та ін. Київ: Наукова думка, 2003–2012. Т. 1-9. А-С.
6. Історія України / В. Ф. Верстюк та ін.; під ред. В. А. Смолія. Київ: Альтернативи, 1997. 416 с.
7. Політична історія України: посібник для студентів вищих навчальних закладів / за ред. В. І. Танцюри. Київ: Академія, 2001. 488 с.
8. Дорошенко Д. Нарис історії України: у 2-х томах. Київ: Глобус, 1991.
9. Історія релігії в Україні: навчальний посібник / А. М. Колодний та ін.; за ред. А. М. Колодного, П. Л. Яроцького. Київ: Т-во «Знання», КО, 1999. 735 с.
10. Бойко О. Д. Нариси новітньої історії України (1985–1991 рр.): навчальний посібник. Київ: Кондор, 2008. 357 с.
11. Велика історія України: у 2-х томах / передм. д-ра І. Крип'якевича; зладив М. Голубець. Київ: Глобус, 1993. Т. 1. 352 с., Т. 2. 400 с.
12. Грушевский М. Иллюстрированная история Украины. Киев: М. П. «Левада», 1995. 696 с.
13. Дещинський Л. Є. Міжнародні відносини України: історія і сучасність: навч. посібник. Львів: Бескід Біт, 2004. 320 с.
14. Етнографія України: навчальний посібник / за ред. С. А. Макарчука. Львів: Світ, 1994. 520 с.
15. Ефименко А. Я. История украинского народа / сост. навт. ист.-биограф. очерка В. А. Смолій; примеч. Н. Н. Яковенко. Киев: Лыбидь, 1990. 512 с.
16. Історія України / відп. ред. Ю. Сливка; керівник авт. кол. Ю. Зайцев. 4-те вид. Львів: Світ, 2003. 520 с.
17. Історія України: навчально-методичний посібник для семінарських занять / В. М. Литвин та ін.; за ред. В. М. Литвина. Київ: Знання, 2006. 460 с.
18. История Украины: учебное пособие для студентов неисторических специальностей / под общей ред. Р. Д. Ляха. 3-е изд. Донецк: Центр подготовки абитуриентов, 2004. 424 с.
19. Крип'якевич І. П. Історія України / відп. редактори Ф. П. Шевченко, Б. З. Якимович. Львів : Світ, 1990. 520 с.
20. Лановик Б. Д., Матейко Р. М. Економічна історія України і світу. 7-ме вид. стер. Київ: Вікар, 2005. 486 с.
21. Підкова І., Шуєт Р. Довідник з історії України: у 3-х томах. Київ: Генеза, 1994.
22. Політична історія України ХХ ст.: у 6 т. / редкол.: І. Ф. Курас (гол.) та ін. Київ: Генеза, 2002–2003.
23. Світлична В. В. Історія Україн : навчальний посібник для студентів неісторичних спеціальностей вищих закладів освіти. 2-е вид. Київ: Каравела; Львів: Новий світ, 2002. 304 с.

24. Україна і світ. Історія господарства від первісної доби і перший цивілізацій до становлення індустріального суспільства : навчальний посібник для вузів / В. Б. Лановик та ін.; за заг. ред. Б. Д. Лановика. Київ: Генеза, 1994. 368 с.

25. Україна у міжнародних відносинах ХХ століття: навч. посібник / за ред. Я. Й. Малика. Львів: Світ, 2004. 468 с.

26. Ульяновський В., Крижанівський О., Плохій С. Історія церкви та релігійної думки в Україні: у 3-х кн. Київ, 1994.

27. Уривалкін О. М. Історія України (середина ХІІІ – середина ХVІІ ст.): навчальний посібник. Київ: Кондор, 2005. 248 с.

28. Юрій М. Ф. Етногенез українського народу. 3-тє вид. Київ: Кондор, 2007. 262 с.

29. Юрій М. Ф. Соціокультурний світ України: монографія. 2-е вид. Київ: Кондор, 2004. 738 с.

30. Яворницький Д. Історія запорозьких козаків: у 3-х томах. Львів, 1990–1992.

31. Яковенко Н. Нарис історії середньовічної та ранньомодерної України. 3-тє вид. Київ: Критика, 2006. 584 с.

Інформаційні ресурси в інтернет

1. Національний музей історії України. URL: <https://nmiu.org/> (дата звернення: 27.09.2023).

2. Інститут історії України Національна академія наук України. URL: <http://www.history.org.ua/> (дата звернення: 27.09.2023).

3. Український історичний журнал URL: <http://uhj.history.org.ua/uk> (дата звернення: 27.09.2023).

4. Український інститут національної пам'яті. URL: <https://uinp.gov.ua/> (дата звернення: 27.09.2023).

Комікси

1. Прасолов М., Чебикін О. Даогопак: Анталійська гастроль. Nebeskey, 2012. Т. 1. 64 с.

2. Прасолов М., Чебикін О. Даогопак: Шляхетна любов. Nebeskey, 2014. Т. 2. 64 с.

3. Прасолов М., Чебикін О. Даогопак: Таємниця Карпатського Мольфара. Nebeskey, 2016. Т. 3. 64 с.

4. Баранько І. Максим Оса / Переклад з російської. Миколаїв: Asgardian Comix, 2016. 96 с.

5. Краснопольський Л. Охоронці країни №1. Початок. hunta.in.ua. 24 с.

6. Краснопольський Л. Охоронці країни №2. Єднання. hunta.in.ua. 24 с.

7. Краснопольський Л. Охоронці країни №3. Місія. hunta.in.ua. 24 с.

8. Краснопольський Л. Охоронці країни №4. Півострів Керем. hunta.in.ua. 24 с.

9. Краснопольський Л. Охоронці країни №5. 5. Хранителі. hunta.in.ua. 24 с.

10. Фадеев Д. Звитяга. Савур-Могिला №1. Asgardian Comics, 2015. 24 с.

11. Фадеев Д., Бондаренко О., Бугайов В., Филипович О. Воля. Asgardian Comix, 2018. Том 2. 80 с.

12. Приймич П. КІБОРГИ. Штурм. 2017. Том І. 36 с.

13. Квіт Л. КІБОРГИ. Початок. 2017. Том І (колекційний випуск). 44 с.

14. Міщук В. КІБОРГИ. Кіборги. Незламні: місія – ДАП. 2017. 44 с.

15. Куркума. КІБОРГИ. Кіборги. Хроніки 3 полку. 2018. Том І. 36 с.

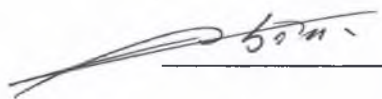
16. Богдановський М., Сірик К. Княжа Воля. Київ: Основа, 2018. Том 1. 40 с.

17. Черный А., Зиронька Д. Характерник #0. UA Comix, 2019. 38 с.
18. Корешков О. Серед овець. Книга 1. Комікс. Vovkulaka, 2019. 128 с.

Відео

1. Історія України за 10 хвилин / Українська історія / History of Ukraine (english subtitles) ЗНО. Канал на YouTube імені Т.Г. Шевченка. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=zNFUqraryV4&t=39s> (дата звернення: 27.09.2023).
2. The Animated History of Ukraine. Канал на YouTube Suibhne. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=9aiPkqfv0Yg&t=148s> (дата звернення: 27.09.2023).
3. Timothy Snyder: Ukrainian History as World History: 1917-2017. Канал на YouTube IWMVienna. URL: https://www.youtube.com/watch?v=_Glhke6e2Io&t=31s (дата звернення: 27.09.2023).
4. The Ukraine Russia Conflict Explained. Канал на YouTube AJ+. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=vdxG-fLv0vI> (дата звернення: 27.09.2023).
5. What if the Holodomor Never Happened? Ukraine Alternate History. Канал на YouTube Masaman. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=0DDlr2s8uMI&t=122s> (дата звернення: 27.09.2023).
6. Ukraine The Birth Of A Nation Part 1 Of 4 From Rus To Ukraine. Канал на YouTube Jillian Sall. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=togSTpk3dyU> (дата звернення: 27.09.2023).
7. Книга-мандрівка. Україна. Канал на YouTube. URL: https://www.youtube.com/channel/UCHq5vXBXgKpU0_Nxl8pDKyw (дата звернення: 27.09.2023).
8. Українська Історія. Канал на YouTube. URL: <https://www.youtube.com/channel/UCukOWeCQ4YA1ZGA1i9RPROw/featured> (дата звернення: 27.09.2023).
9. Історія з м'ясом: плейліст. Skrypin.ua – канал на YouTube. URL: <https://www.youtube.com/playlist?list=PLNiaxBmKsUotkhEsbY04HZ95kFwzMNr6k> (дата звернення: 27.09.2023).

Розробник програми

Олег БОБІНА